

1.2. Pomniki przyrody

Polska jest jednym z nielicznych krajów w Europie, gdzie zachowało się jeszcze dużo starych drzew. Przeważają wśród nich dęby szypułkowe (rzadziej bezszypułkowe), lipy drobnolistne (rzadziej szerokolistne) oraz buki zwyczajne.

Za pomniki przyrody uznaje się okazy należące do gatunków rodzimych i obcych.

Pomniki przyrody mają duże znaczenie dla nauki, oprócz tego podnoszą ocenę walorów krajobrazu szczególnie z punktu widzenia turystyki i rekreacji. Pełnią rolę kulturotwórczą będąc związane często z wydarzeniami historycznymi, legendami, wybitnymi postaciami kultury narodowej. Stanowią często unikalne biocenozy dla życia innych organizmów.

Uznawanie za pomniki przyrody ma szczególnie długą tradycję sięgającą początków XIX w. i było uzupełnieniem ochrony gatunkowej roślin.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (art. 40): *pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.*

Ustanowienie pomników przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody, które na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody określa nazwę obiektu, jego położenie, oraz zakazy przewidziane w ustawie. Poza wojewodą również rada gminy może ustanowić taką formę ochrony przyrody.

Na terenie nadleśnictwa uznano za pomniki przyrody wyłącznie twory przyrody ożywionej w formie sędziwych i okazałych drzew.

Pomniki przyrody na terenie Nadleśnictwie Pniewy

Lp	Nr rejestru woj.	Nr zarządzenia data	Gmina/Obręb L-ctwo /Oddz	Rodzaj i gatunek	Wiek	Obwód/ Wysokość	Stan zdrowotny
1	199	Rozp.Woj. Zdn.1.03.91	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/38m	Db s	210	571/30	2
2	196	Dec.PWRN Nr RL-VI- 5/742/165 z30.11.1965	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/ 274a	Db s	160	455/24	2
3	197	Dec.PWRN NrRL-VI- 5/743/65 Z30.11.1965	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/ 274a	Db s	160	471/27	2
4	195	Dec.PWRN NrRL-VI- 5/741/65 z30.11.1965	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/ 275a	Db s	190	455/26	2
5	451	28.05/84 Nr 5 s 20.V.86	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/ 275a	Db s	190	421/24	2
6	395	Nr RZLiS 7146-45/80 z 18.11.80	Ostroróg/ Pniewy Wielonek/101h	Md P	110	185/27	2
7	277/75	Orzeczenie PWRN 277/75	Kaźmierz/ Pniewy Bytyń/ 286m 286l	Jrz.b Jrz.b Jrz.b Jrz.b Jrz.b Jrz.b	80 80 80 80 80 80	75/20 63/20 69/22 69/22 57/18 63/20 50/17	2 2 2 2 2 2 2
8	276/74	Orzeczenie PWRN 276/74	Kaźmierz/ Pniewy/ Bytyń/ 297c	Jrz.b Jrz.b Jrz.b Jrz.b Jrz.b	75 75 75 75 75	88/13 91/15 88/13 47/10 57/11	2 2 2 2 2
9	274/72	Orzeczenie PWRN 274/72 z 15.12.56	Kaźmierz/ Pniewy/ Bytyń/ 298a	Jrz.b	60	94/19	2
10	283/79	Orzeczenie PWRN 283/79 z 15.12.56	Kaźmierz/ Pniewy/ Bytyń/ 298c	Jrz.b Jrz.b Jrz.b	60 60 60	53/13 69/17 69/18	2 2 2
11	474/104 476/105 477/106 478/107 479/108 480/109	Orzeczenie PWRN z 20.V.58	Kaźmierz/ Pniewy/ Bytyń/ 297i	Db s Db s Db s Db s Db s Db s	140 140 140 140 140 140	251/25 361/27 345/26 345/26 345/27 298/25	3 3 3 4 5 4
12	1040/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Kwilcz/ Niemierzewo/ Lubosz/ 7g	Db s	260	537/15	2
13	1041/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Kwilcz/ Niemierzewo/ Lubosz/ 7g	Db s	260	546/15	2

Lp	Nr rejestru woj.	Nr zarządzenia data	Gmina/Obręb L-ctwo /Oddz	Rodzaj i gatunek	Wiek	Obwód/ Wysokość	Stan zdrowotny
14	1042/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Kwilcz/ Niemierzewo/ Lubosz/ 7g	Db s	260	534/23	2
15	1043/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Kwilcz/ Niemierzewo/ Lubosz/ 7g	Db s	260	610/28	2
16	1044/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Kwilcz/ Niemierzewo/ Lubosz/ 7g	Wz.p	130	282/25	3
17	1045/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Kwilcz/ Niemierzewo/ Lubosz/ 7g	Wz.p	170	429/25	2
18	1046/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Kwilcz/ Niemierzewo/ Lubosz/ 7g	Wz.p	130	276/23	2
19	1147/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 l	Db s	160	334/31	2
20	1152/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 l	Db s	160	297/28	2
21	1153/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 l	Db s	160	383/30	2
22	1155/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 l	Db s	160	364/30	2
23	1156/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 l	Db s	160	315/29	2
24	1148/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 n	Db s	140	311/30	2
25	1149/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 n	Db s	140	309/30	2
26	1150/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 n	Db s	140	330/30	2
27	1151/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 o	Db s	160	392/30	suchy
28	1160/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 111 o	Lp.d	210	470/29	2
29	1154/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 232 c	Db s Db s	160 160	309/24 314/24	2
30	1159/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 232 c	Kl.z	160	332/23	2
31	1157/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 239 a	Db s	160	293/24	2

Lp	Nr rejestru woj.	Nr zarządzenia data	Gmina/Obręb L-ctwo /Oddz	Rodzaj i gatunek	Wiek	Obwód/ Wysokość	Stan zdrowotny
32	1162/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 239 a	Wz.p	170	262/27	przewrócony
33	1164/00	Roz. Woj. Wlkp nr 8 z 12.09.2000	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 239 a	Wz.p	170	333/27	2
34	1218/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/ 267g	Db s	160	370/26	2
35	1219/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/ 267g	Db s	160	402/25	2
36	1217/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/ 267g	Db s	160	405/25	2
37	1214/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/ 300c	Jrz.b	100	154/19	1
38	1215/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Kaźmierz/ Pniewy/ Kaźmierz/ 300c	Lp.d	100	380/30	2
39	1220/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Duszniki/ Pniewy/ Bytyń/ 300 d	Jrz.b	100	110/22	1
40	1216/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Duszniki/ Pniewy/ Bytyń/ 300 f	Bk	210	376/28	2
41	1246/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 97 d	Wz.p	138	341/30	2
42	1247/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 97 d	Wz.p	138	331/28	2
43	1248/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 97 d	Wz.p	138	274/30	2
44	1249/01	Roz. Woj. Wlkp Nr 39/2001	Pniewy/ Niemierzewo/ Dąbrowa/ 97 d	Wz.p	138	333/31	2

*Stan zdrowotny przedstawiony został wg uproszczonej skali Pacyniaka i Smólskiego.

W zasięgu działania administracyjnego Nadleśnictwa Pniewy poza gruntami Nadleśnictwa istnieje też spora liczba pomników przyrody, które scharakteryzowano poniżej:

Pomniki przyrody na terenie gminy Pniewy

lp.	rodzaj gatunek	nr rejestru woj.	Pierśnica wysokość	lokalizacja
1.	wiąz górski	509	418/24	park wiejski Kikowo
2.	kasztanowiec biały	510	351/23	park wiejski Kikowo
3.	cis pospolity	511	192/7	park wiejski Kikowo
4.	świerk kaukaski	512	352/26	park wiejski Zajączkowo
5.	lipa drobnolistna	513	418/24	park wiejski Zajączkowo
6.	lipa drobnolistna	514	476/25	park wiejski Zajączkowo

Pomniki przyrody istniejące w gminy Szamotuły

lp.	rodzaj gatunek	nr rejestru woj.	Pierśnica wysokość	lokalizacja
1.	Jesion wyniosły	570	502/29	Myszkowo - Park
2.	Buk zwyczajny	571	366/27	Myszkowo Park
3.	Sosna wejmutka	572	232/29	Baborówko Park
4.	Dąb szypułkowy	573	376/27	Baborówko Park
5.	Dąb bezszypułkowy	581	360/20	Szamotuły Park
6.	Cis pospolity 3 szt	582	132,155, 100	Szamotuły Park Górków
7.	Dąb szypułkowy	111/37	525/24	Brodziszewo Plac szkolny
8.	Cis pospolity	38		Brodziszewo Prywatny teren
9	Dąb szypułkowy	399	360/17	Lipnica pola
10	Lipa drobnolistna	928/94	414/27	Myszkowo Park
11	Jesion wyniosły 5 szt.	929/94	240-292/28	Myszkowo Park
12	Cis pospolity 6 szt.	930/94	119-175/7	Otorowo Teren przy kościele

W Gminie Kaźmierz znajduje się 1 pomnik przyrody dębu szypułkowego nr rej. 453 obwód 515 cm, wysokość 16 m, rosnący przy drodze między Witkowicami a Szamotułami.

Na terenie Gminy Duszniki występuje 1 pomnik - lipa drobnolistna we wsi Wilczyna.